

Theological Education in the West, in: Jacob E. Nyenhuis (ed.), *A Goodly Heritage. Essays in honor of the Reverend Dr. Elton J. Bruins* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 2007) 341-370.

⁸⁷ P.A. de Genestet, 'Individuele dualiteit II', in: *Dichtwerken* II (Amsterdam: Gebroeders Kraay, 1860) 272.

⁸⁸ Petrus Augustus de Genestet (1829-1861) was remonstrants predikant (1852-1859) en dichter.

⁸⁹ Typering van de opvattingen van de Franse utopisch socialist Charles Fourier. De uitdrukking 'Les attractions sont proportionnelles aux destinées' prijkt op zijn graf-tombe op de begraafplaats Montmartre te Parijs en is een aanhaling uit zijn werk. Zie: Charles Fourier, *Théorie de l'unité universelle*, in: *Oeuvres complètes* III (Paris: Anthropos, 1971) 344.

⁹⁰ Tussen 1864 en 1890 hief de Verenigde Staten een importbelasting op buitenlandse boeken, brochures en tijdschriften van 25 procent. See: Hendrik Edelman, *The Dutch Language Press in America. Two centuries of printing, publishing and book selling* (Nieuwkoop: De Graaf, 1986) 9-10.

⁹¹ Vgl. 1 Cor. 3:2 en Hebr. 5:14.

⁹² In de staat New York.

⁹³ Bedoeld is de in 1852 gestichte Reformed Church in Rochester, NY.

door in de schaduw wordt gesteld. Alleen lette men op dit feit, dat enkele exemplaren misschien niet goedkoper kunnen worden gegeven, terwijl bij partijen de onkosten aanzienlijk worden gereduceerd.

Hoogachtend met heilbede en groete,
Uw dw.

Ph.J. Hoedemaker.

Amsterdam.

Brief 2. Breukelen, januari 1884.

Geachte heer en vriend!⁹⁶

Onlangs schreef ik, in antwoord op eene vereerende uitnoodiging,⁹⁷ om eene reeks van opstellen in een Engelsch tijdschrift te geven, dat men zeer verkeerd deed mij te vragen, omdat ik feitelijk een vreemdeling in mijn eigen land en kring was geworden, en meer in de boeken, dan in den toestand van het oogenblik leefde.

Ware dit niet het geval geweest, ik zou ook u veel vroeger hebben geschreven.

Sedert 1 mei, 1883, woon ik op een klein buitengoed,⁹⁸ aan de oevers van de kalme, vaderlandsche Vecht.⁹⁹ Als kind placht ik, in Amerika, de voorstelling van deze bekoorlijke streek in het geheugen terug te roepen, die steeds een zeker heimwee deed ontstaan naar de werkelijkheid; en ik heb niet gerust voordat ik hier, althans voor een tijd, het warren en woelen van de groote wereld, als uit de verte kan aanzien. In het voorbijgaan gezegd, men heeft hier soms een gevoel, als ware men uit het drukke leven der 19de eeuw verplaatst, onder het zwaar geboomte van een kloostertuin met juist genoeg van de eerwaardige ruïne van het klooster voorhanden, om te kunnen denken, hoe langzaam en gelijkmatig de tijd, daarbinnen, moet zijn voortgegaan.

Wel is waar, wij hebben ook een bootje op de Vecht, om onze rust met zijn onbescheiden stoomfluit te storen; ai! en sleepboten ook, die de turfschepen en houtvlotten, met heel veel drukte voorbij onze ramen brengen, maar in den regel ziet men alleen de trek- of dorpsschuiten met hunne schilderachtige lading en huiselijke tafereeltjes.¹⁰⁰

Drie dagen, iedere week, geef ik mijne colleges te Amsterdam, en keer dan terug met de gestereotypeerde uitdrukking: 'Wat ben ik toch blij, dat we maar buiten gebleven zijn. Het is een herrie in die stad!'¹⁰¹